

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

До ситуації.

Німці мякнуть. Обструкція починає переїдатись. Нахил до компромісів чим-раз явнійший. Сими трема реченнями можна схарактеризувати теперішню внутрішню політичну ситуацію в Долитавщині. Наколи не зайдуть які несподівані пригоди, то до мая може наступити зворот на лучше.

Гр. Тун стоїть при своїм первісним пляні: витягнути Німців з матні посередством язикового закона. Найновіші вісти, які одержали ми безпосередно з Відня, гласять, що гр. Тун перестав хитатись. Справи державні наглять, економічні згляди пруть до діланя, а повага держави велить таки покінчити з внутрішньою путаниною. Те, що принесла Sonn u. Montagszeitung з 20. марця, що чеський сойм буде засідати до кінця цвітня, що за той час німецька лівця упорася з уложенем своїх політично-національних постулятів, та що гр. Тун на основі сих постулятів видасть провізоричний язиковий закон для Чехії — те все схоже з дійсністю. Поділ Чехії на три язикові області рішений. Розходить ся лише о означене високости проценту жителів в мішаних округах і о питанє, чи сторонам чеським в чисто-німецькій області а німецьким в чисто-чеській області мають відповідати в їх язичі урядники концептові, чи маніпуляційні? Іншими словами сказавши, борба веде ся ще о те, чи урядники, чи лише уряди мають бути утраквістичні? На тім поли мусить однак вже рішати компроміс.

В виду того не буде потрібно в чеськім соймі виводити політичних питань, хиба що Чехи самі схотять в користь свою і німецьких меньшостей в областях чисто-чеських ухвалити закон о школах національних меньшостей. Впрочім чеський сойм займе ся виключно економічними справами.

Одну лише обставину не можна при всім тім спускати з очей, іменно дальше поведенє радикальнійших елементів в обох таборах, чеськім і німецькім. Треба бо знати, що не лише німецька лівця має своїх Вольфів та Шенерерів, але що і посеред чеськими послами суть Омлядіністи, аграристи та правнодержавці. Елементи ті не способні до ніякої компромісової акції. Рівнож і широкі круги виборців, розарітовані через послідні два роки, не легко зрозуміють конечність компромісу. Ті елементи однакж могли би почату правительством акцію наколи вже не всуетити, то принайменьше спинити. Елементи ті будуть всяку компромісову акцію уважати зрадою чи то на чеській чи на німецькій програмі. Чехам буде прикро заховати на разі державне право під спудо, як і Німцям не легко буде зірвати з утопією на відзисканє колишньої гегемонії в Австрії. При компромісах найгірше виходять завсїгди елементи умірковані. Роля їх непопулярна, а страх перед непопулярністю має заєдно великі очи.

Притім мусимо перевірити відрадну прояву, що Ліперт в берлинській Nation накликає Німців до прийнятя евентуального язикового закона, хочби і октройованого, наколи лише сей закон поділить Чехію на національні області, що до недавна було чейже найголовнійшим постулятом чеських Німців. Він велить Німцям навіть боронити сего закона проти Шенерериянів і їх асеклів, наколи сей закон прийде під ухвалу центрального парламенту. З другої сторони голос пос. Енгля (в Пласу од Бланска), котрим предсідатель чеського клубу не велить уневажнювати мандатів не явивших ся в чеськім соймі німецьких послів, свідчить, що і чеські послы не противні компромісови. Остроти счезають звільна, суперечности рівняють ся, а з тим всім росте надія, що гр. Тунови таки поведе ся

усунути розлад без помочи Штірків та des kommenden Mannes, бар. Хлюмецького. Перший з них, видко, даром полохав правительство, що Німці не приймуть октройованого язикового закона, а другий удавав миролюбивого в моравськім соймі, щоби з сим окликом на устах винести ся на президента нового кабінету.

В справі підвищення плат учителів народних шкіл.

Виділ краєвий яко комісія предложила соймови таку зміну § 11. закона о правних відносинах учителів народних шкіл.

А) Річні плати сталих учителів народних шкіл публичних ділять ся на слїдуючі класи:

а) в школах народних:

І. класа в містах о власнім статуті для половиці посад в кождім місті 900 зр., для другої половиці посад 800 зр.

ІІ. класа в містах, з'організованих на основі кр. закона з 10. марця 1889 (Дн. зак. кр. ч. 24.), для 1/4 части загалу посад 800 зр., для 1/4 части посад 700 зр., для 2/4 частий посад 600 зр.

ІІІ. класа в громадах з'організованих на основі закона краєвого з дня 3. липня 1896 (Дн. зак. кр. ч. 51), для 1/4 части загалу посад 700 зр., для 1/4 части посад 600 зр., для 2/4 частий посад 500 зр.

ІV. класа вкінці громад для 1/4 части посад в кождім повіті 500 зр., для 1/4 части посад 450 зр., для 2/4 частий посад 400 зр.

б) в школах віділових осібних і в класах віділових, сполучених з народними:

І. класа в містах о власнім статуті для 1/2 посад в кождім місті 1000 зр., для другої половиці 900 зр.

ІІ. класа в других містах для половиці загалу посад 900 зр., для другої половиці 800 зр.

Б) Річна плата сталого молодшого учителя виносить в класі І. плат 500 зр., в класі ІІ.

8

Беата і Гальшка

історична трагедия в 5 актах
з другої половини XVI. віку

Льва Лопатинського.

(Дальше.)

СЦЕНА XI.

Зборовский, Гальшка.

Гальшка (вбігає в штанях і сорочці). Що тут стало ся? (побачивши Зборовского, налякала ся). Ах, хто се?...

Зборовский. Не пізнаєте мене, княжно?

Гальшка. Я не княжна, я... Боже, якась зрада!

Зборовский. Перед тобою стоїть не ворог, а оборонець: твій вуйко.

Гальшка (перелякана). Зборовский?! Де Сангушко, де він? До кого стріляли? Ведіть мене до него, я оправдаю его... Не робіть ему жадного лиха, ми уже помирили ся, помежи нами усе полагожене.

Зборовский. Все полагожене? І знехтована воля королівського маєстату і сльози матери і смуток цілої родини і твоя власна нечесть, все

полагожене? Ти вже забула про все і помирилась з насильником, з уводителем?

Гальшка. Він мій чоловік, вую, ми повинчали ся перед Богом. Я віддала ему своє серце, всю мою душу, він мені найдорозший на свїті!

Зборовский. Думаєш, що ми вибрали ся на те в погоню, щоби піймавши пташка, пустити его на волю? Зараз тут прибудуть брати-шляхта, то і рішать его долю.

Гальшка. Ні, ні, ви не задержите, ви пустите нас! Я кину ся до ніг прибуваючим і буду просити, буду заклипати, доки не порушу їх серця під твердими панцирами!

Зборовский. Де твій ветид дівочий, де жіноча скромність, показувати ся так перед свїтом? Перебери ся красше з того чудацького строю, нїм прибуде погоня, щоби не виставила себе на сором перед всею шляхтою, а справи пусти своїм ходом.

Гальшка (завстиджена засланє ся). Ах, так... переберу ся, але скажіть, що з Сангушком стане ся?

Зборовский. Того не знаю... Та з наших рук ми вже его не випустимо!

Гальшка. Алеж вую, се жорстокість! Я-ж сама вставляю ся за Сангушком — ціла справа набирав иншого значія.

Зборовский. Тим гіршого для него, бо тепер він найнебезпечнійший. Передер ся у Чехію, де я не маю власти, та закрав ся у твоє серце, де мому синові призначене місце вже від давна! (чути голоси, стукіт). Се вже певно наші прибули.

Гальшка (скрикнула і метнулась на стрижок)

СЦЕНА XII.

Зборовский, Осип, Кухта, Ліва, Матис, Непомук і другі.

Матис (до Кухти, узбровний в гуситську мацугу). Наймилисьте ся на ката? Хочете вкоротити неповинну душу?

Кухта (до Зборовского). Обстають за опришками, щоби не було біди. Наших ще не видко..

Осип. О, дивіть ся, як гадюка вже щось шепоче. То всьо лиш змова межи ними, щоби нас обрабувати. Они самі душегубці, нас роблять розбійниками.

Матис. Кажіть пустити покаліченого пана, та розв'язати слуг, а то ми бучками проженемо ваших людей.

Зборовский. Я тут в імени Его Величества короля польского.

Осип. Король не дасть свого імени на розбій в чужім краю.

плат 450 зр., в класі III. плат 400 зр., в класі IV. плат 350 зр.

В) Винагорода учителів тимчасово настановлених означає краєва шкільна рада; винагорода ся не може однаков виносити менше ніж 250 зр. річно, ані перевищати поборів учителя сталого, котрого місце тимчасовий учитель заступає.

Артикул 12.

При переході до вищих плат в обемі кожної класи треба узглядняти побіч недоганної і успішної служби обставину, чи учитель обтяжений родиною. До найвищої плати в класах II і III. плат в народних школах можуть бути посувені лише учителі-управителі шкіл, а в або більше класах, як і учителі цих шкіл посідаючі кваліфікаційний іспит для виділових шкіл.

§ 2.

Закон сей входить в жите з днем 1. січня 1900 року.

§ 3.

Виконане сего закона поручаю мовму міністрови просвіти.

О сільських касах системи Райфайзена.

Важна справа утворення легкого і позиточного кредиту, матеріальної самопомочи в сільках, яку тепер підняв сойм, потребує підмоги і співділання просвіченої верстви населення цілого краю. Тому передовсім загал мусить обізнати ся докладно з засадами, на яких опирають ся каси Райфайзена, що мають у нас війти в жите, та пізнати користи, які придуть з того для сільського населення. Для наших читачів з провінції подамо в тій цілі зі справоздання виділу краєвого о організації кредиту для селян ту часть, що поясняє основну справу кас, системи Райфайзена уложену д-ром Дамьяном Савчаком на підставі справоздань відпоручників віденського виділу краєго і після студії д-ра Франца Стефчика «о сільках системи Райфайзена». Звертаємо увагу, що ті статі будуть становити цілість, з якою належало би познакомити кожного члена громади при сходинах в читальни, при кожній можливій нагоді. Хто знає, як часто нашому селянинови приходять «запозичатись» і де він та в який спосіб шукає кредиту, той зрозуміє вагу сеї акції і не відтягне ся від горожанського обовязку, де порадою і поясненем може віддати прислугу тій важній справі.

Коли перед сорок і кількома роками побачено в цілім цивілізованім світі, що капітал, котрий мав людську працю підирати і нести єї

поміч, занував над ситуацією і зачав працю гнобити, коли дальше завважано, що великий промисл і великий капітал, заволідвши майже цілою продукцією і єї збутом, зачинає визискувати в свій хосен маси робітників, погибаючих з голоду, то майже рівночасно піднесли в Німеччині голос три приятелі люду в обороні пригноблених і визискуваних, — а то: Лясаль, Шульце з Деліч і Райфайзен.

Та якже відмінні були їх дороги! Лясаль, представитель крайного соціалізму, дораджував робітникам в фабриках виповісти борбунбителям, перевернути істнующий порядок, а на его звалищах збудувати ниньшій порядок, видуманий собою. А признаючи, що самі робучі класи не зможуть того зробити, домагає ся інтервенції і опіки держави і єї помочи протпв капіталістів. Вже і він того бачить, що против капіталу можна успішно вести боротьбу лише капіталом, — отже передовсім домагає ся капіталів від держави, — і навіть обчислив, що для тревалого поправлення долі робітників в Німеччині треба, аби правительство дало 250 мільонів таларів.

А що для своєї гадки не найшов підпертя ані у правительства, ані в парламенті, проте старає ся той парламент змінити, ввести до него як найбільше приятелів робучого народа після своєї теорії. В тій цілі запропонував загальне голосованє, переніс агітацію з економічного ґрунту на ґрунт політичний, покryw цілу Німеччину сітею загального німецького стоваришеня робітничого, однаков того стоваришеня не поправило в нічим долі гноблених, а лише додало багато огірчення до давних нарікань і квасів, заогнило сиваву фразесами при тиранію капіталу і про будуче визволенє народа знід того гнету, завернуло голову многим недоученим людам і стало ся вже причиною многих нещастя приватних і публичних.

Противно Шульце з Деліч віраджує всяких переворотів і насильств, не бурить, не розбуджує пристрастий, не заґріває до борби, але старає ся на законній дорозі поправити долю тих пригнетених, зрівнати їх сили з силами гнобителів і поставити їх так, щоби від визискування капіталу могли оборонити ся капіталом. Видячи, як важну ролю відграє тепер капітал, постановив заосмотрити в него робітничі класи. Але зовсім не мав на гадці шукати его в милостини сильних сего світа ані правительства, а противно шукає его в дрібних оццадностях і в робучій сплі як раз тих пригноблених мас, котрі бажає ущасливити.

Зазнакомлює убогий люду з могучостию спілок, голосить засаду самопомочи і власної сили, закладає стоваришеня о солідарній поруці, через ню здобуває бідакам кредит і при его помочи учить оццадностию і пра-

цею доходити до власних капіталів. Здорова гадка, введена ним в діло в р. 1850 з велізноу витревалоостию і консеквенцією, здобуває собі признанє насамперед в цілій Німеччині, а відтак і в цілій Европі. Правительства котрі довго відносились недовірчиво і неприхильно до тих робіть «від долини», пересвідчивши ся о їх нешкідности для держави і о високій хосенности для народа, дали їм правну санкцію спеціальними законами, Австрия законом з дня 9. цвітня 1873 ч. 70 В. з д., — а стоваришеня, позавязувані на тій основі, зросли в число майже у всіх державах з мільоновими грошевими оборотами. Веї наші товариства задаткові і спілки заробкові та консумційні, се діти красної гадки Шульцого.

Рівночасно з двома попередними мислителями і в такій самій справі підніс в Німеччині голос ще третій приятель простого народа, Райфайзен. Не стілько вчений, що тамтоті два, і не стілько славний, що они, але не менше від них чувствительний на людську долю, розвинув гадку не менше красну, як Шульце, а лише тим ріжнячу ся від тамтої, що підчас коли Шульце передовсім мав на гадці рукодільників і робітників, гноблених великим капіталом і великим промислом — то Райфайзен, мешкаючи на селі і пізнавши докладно економічні відносини рільників, гноблених власною темнотою і визискуваних лихвою, змилосоердив ся над їх долею.

Позаяк в сій розправі дуже часто буде бесіда о системі Райфайзена, проте не зашкодить подати коротку житєпись того мужа. Фридрих Вільгельм Райфайзен уродив ся дня 30. марца 1818 р. в Гам над рікою Зіг. Тут опісля ходив до народної школи, а відтак побирав науку від місцевого пароха. Матеріальні відносини его родичів не дозволили віддати сина до вищого наукового заведеня. В 17. році жита вступив яко аспірант на офіцера до валової артилерії в Кольонії. Аванзуючи скоро, був приділений до тодішньої королівської відливальні гармат в Зайн. Але хвороба очий змусила его виступити з війська. Вступив до адміністраційної служби в Кобленці, а щоби як найскорше зазнакомити ся з обовязками свого нового званя, трудив ся днем і почею і звернув на себе увагу настоятелів, так що в р. 1843 іменовано его окружним секретарем в Маєн. В два роки пізнійше став бурмістром в Ваєрбуш, а в р. 1848 додано ему заряд бурмістрівства в Фляммерсфельд, так, що мав до завідуваня округ, обіймаючий 58 місцевостей. В Ваєрбуш і Фляммерсфельд засновано перші спілки, з котрих пізнійше розвинули ся каси системи Райфайзена. Вкінци перенесений яко бурмістр до Геддерсдорфу (1852), тут закінчив свою урядничу карієру, бо в наслідок фізичних терпінь мусів поєрати ся о спенсіонованє і від

СЦЕНА XIV.

Тіж — Горка і шляхта.

Гальшка Ратунку, помічи, милосердя! (біжить напротив, в дверех стрічає Горку). Шляхотний рицарю, не дай знущати ся над нами, не дай убити Дмитра, мого мужа, князя Сангущка! На колінах прошу о ласку для него, для себе, і не ветапу і не пропущу вас, доки не уболагаю хоть одно серце, заступитись за нами в нещастю (шляхта наповняє хату).

Зборовский. Ватайте, братя шляхто! Се значить прибути в сам час! Я вже не міг удержати тут порядку.

Горка. Справді не умілисьє держати порядку, пане воеводо. Князь Сангущко лежить в крові на ємітнику, а ваша сторожа коло него...

Зборовский. За се вже я одвічаю, пане графе. Тимчасом віддячу ся вам ліпшим за гірше і представлю наші хороші Єлені, за котрою ми гнали мало-що не під Трою. Пан граф Горка, молодець великих чеснот — княжна Гальшка, сина мого сестра тіточна, а вкортці після матери і моєї волі і его наречена.

Гальшка (з ляком). Ох, граф Горка! У когож я наведу послух, хто тут згляне ся надомною? Дмитре, мій любий, дорогий Дмитре! Без тебе жите мені покутою, мій скарбе дорогий, без тебе мені світ могилою, мов ти сонечко ясне! (ридає).

Горка. Я рад би, щоби велика княжна пізнала мене з лучшого жерела, як з тих уст, що

Кухта. Покажіть їм вельможний пане, пергамін.

Осип. Не вірте, то кавалок оєлячої шкіри, а не письмо від короля.

Зборовский. На нім королівска печатка.

Осип. Підроблена, сфальшована!...

Зборовский. Я зобовязав ся під честію, що віддам тих ємільчаків в руки королівської справедливости.

Осип. А я заирєсягав на мою голову коначоному князеві, що доки она держить ся на в'язях, я не опущу нещасної княгині.

Зборовский. Так я зараз розтріскаю тобі череп з'їдлива собако, щоби в останній раз тут брехав. (тягне карабелю — заступають).

Осип. Сонного умієш вязати, звязаного хочеш рубати? Розв'яжіть лиш, братці, пустіть, най я сам бороню ся. Най між нами рішає суд божий, чий верх — того правда!

СЦЕНА XIII.

Ті самі — Гальшка.

(Гальшка входить переодягнена).

Зборовский. Ось яка правда у тих шибеників, за котрими ви заступаєте ся! Пізнаєте, єсені кметі, вчорайшого хлопця!

Гості. Пек, пек... ото диво, ото чудо!...

Гальшка. Що хотять ті люди? Пустіть мого слугу, що він вам винен? Вую, де Сангущко, чого его нема тут?

Кухта. Чуєте, кличе в'єм: родина!

Матис. Нехай собі роблять справу, але не збиткують ся над чоловіком!

Непомук. Гріх би і пса так прибити, як они его замордували.

Гальшка. Замордували — кого? Змилийте ся, де Сангущко, вую?...

Осип. Князь ледви дише, в голові рана на долоню, кров вся стекла з тіла.

Гальшка (клякає). Помилуйте, душі не губіть! Заклинаю вас на все, що вам євяте і дороге. Молю вас в імя вязів родинних: даруйте ему безповинне жите, а ні, то вбійте і мене разом!

Зборовский. Встаньте, княжно, не понижайтесь перед голотою. Ано, люди, чого стоїте, уступіть ся з хати, вже аж душно з того совуху.

Осип. Уступи ся, голото, не мішай ся, хлопе, най ясновельможний пан мов дуче, най збиткує ся над безоборонними. Ви чернь, ви хлопці, ви голота, вам за двері!

Гості (обурені). Ми вам покажемо дорогу!

Матус (грізно). Зараз кажіть розв'язати недобитого князя, а то ми самі будемо розказувати, як знаєм! (грозиць своїм оружем).

Осип. В'яжіть его, видайте судови, віддайте вашій цїсарській власти, най нас розсудять, най дійдуть правди. Розв'яжіть мені, братці, руки, той о мотуз скиньте, ще той один мотуз. Я сам з ним розправлю ся за смерть мого брата. (розв'язують. Чути стукіт, брякїт на подвірю, сигнал трубки — загальна павза). Ох, дорога княгинє, все наше пропало, якийсь чорт надносить наших катів.

принесли своє здоров'я та житє на народний жертвеник. Там звичайно не бачимо ані тої молодіжки, ані старших, хіба чотири-пять людей. А про деяких щирих і ревних труженників народних зовсім навіть забуто, от хочби про бл. п. Володимира Навроцького і ин. Може би при таких нагодах зволила патріотична молодіж виявити свої християнські почування! О скільки знаємо, то устроєнем церковної демонстрації занялись лише «руські маладенці» з москвофільського «Друга» та сконсолідовані недорослі політики, бо молодіж з «Академічної Громади» не прикладала рук до сего діла.

— **Прекопізація** (папске потвержене) митрополита Високопреосв. Куїлового відбуде ся на найближшій папській консистори, котрий заповіджено на 28 с. м. На тім самім консистори відбуде ся прекопізація о. Шептицького на єпископа станиславівського. — Інсталяцію архієпископа Куїлового на львівській митрополії заповіджено після дотеперішньої програми на 5-го мая, а за кілька днів має відбутися консекарація о. Шептицького на єпископа станиславівського в церкві св. Юра у Львові. На се торжество запрошено вже шість єврейських достойників, щоб асистували тій величавій церковній церемонії.

— **Єпископство в Коломиї.** На засіданю ради міської в Коломиї дня 15. с. м. запала однудушна ухвала, старати ся о позисканє латинського єпископства для Коломиї і в тій цілі вислало до Львова бурмістра п. Вітославського, щобі помисли ухвали міської ради починив потрібні заходи.

— **П. Щепановський** написав — як доносить W. Allg. Zeitung — перед кількома днями до львівського суду краевого письмо, в котрім сам себе обжаловував, що є співвиним з бувшим директором галицької шадниці п. Зімою, і просив, щобі і против него зарядити карне слідство. На основі сего письма державна прокуратура зарядила против п. Щепановського слідство і доси слідчий судія переслуховав єго як обжалованого вже три рази. Після інформацій «N. Refort»-а повисше донесєнє треба спростувати о стілько, що п. Щепановський, переслухований слідчим судією як євїдок, зажадав зарядження против себе слідства з цілою строгістю права на случай, коли-б і по єго стороні показала ся вина.

— **Рада державна** — як доносять з Відня Slow y Polsk-ому — мимо всяких намагань в орогів парламенту, буде скликана під конець цьвітня.

— **В терезиянській академії** війської опорожнилось шість безплатних місць, на котрі міністерство війни оголошує конкурс. Місця ті отварають ся з початком шкільного року 1899/1900 (21-го вересня). Право старати ся о сдно з тих місць прислугує особам привналежним до країв заступлених в радї державній. Кандидати мають вилегітимувати ся відповідним євїдоцтвом середнього заведеня наукового в Австрії. Покликані до війська не можуть одержати уміщення в академії. Кандидати привнати будуть увільнені і від оплати шкільного впису. Кандидати мають

зложити вступний іспит і на случай привнати до академії мусять зобовязати ся до продовженної служби активної. Поданя треба вносити просто до міністерства війни найізнїйше до дня 31-го липня 1899 р. До поданя належить долучити: метрику хрещеня, євїдоцтво привналежности, цілорічне євїдоцтво шкільне за р. 1898/99, євїдоцтво моральности, євїдоцтво здоровля і фізичної здібности кандидата, виставлене військовим лікарем, вкінци декларацію, зобовязуючу до відслуженя в активній службі вимаганого числа літ.

— **Міністер просьвіти** позволив розширити приватну низшу гімназію в Цешинї на висшу з початком шкільного року 1899—1900.

— **Курєнє тютюну а студенти.** У всіх середних школах в Кракові відчитано в послїдних днях розпорядженє старости п. Лясковського, котрим заборонено ученикам курити папіроси і цїгара на публичних місцях. Рівночасно наказано поліціантам, щобі курячих студентів задержували і записували собі їх назвища. Наколи-б студент опирав ся, має поліціант право відвести єго на поліційну інспекцію.

— **Против студенток медицини.** На дверех і таблицях берлинського університету прибито оводї протест професорів університету, що звертає ся против допусканя жєнщин до медичних студій. В сїм протестї находив ся між иньшими також отсей уступ: «Жєнщини звєли медицину з властивої дороги, усунули з неї совістну працю. Підчас викладів приходить нераз до сцен, котрі так для учеників як і для професорів дуже неприємні. Еманципація жєнщини стала ся нещастєм. Особливо при медичних студіях еманципація стоїть в суперечности з моральностию. Сему треба рішучо запобічи і виключити жєнщини від тих студій. Треба їх виключити і з сєї причини, позаяк досьвїд научив, що спільна наука мучить студентів. А така наука не лежить ані в інтересї дійсного наукового поступу, ані в інтересї моральности». Як студентки привнали сєй протест, поки-що не знати.

— **Обіража уряду податого.** З Станиславова доносять, в справі крадежи в Товмачи, що арештованого податкового офіціала Бінера випущено на вільну стопу, а подозрілого на основі сильних познак контролора Кароля Литвиновича перевезено до слідчого арешту в Станиславові.

— **Дрібні вїсти.** Для гімназії в Новім Санчі іменованій провізоричним катехитом руским о. Юрій Генсьоровський. — Віцепрезидентом дисциплінарної ради палати адвокатської у Львові на місце д-ра Ст. Крижановського вибрано д-ра Генрика Макса. — В Верхратї, пов. равського, застрілив ся дня 18. с. м. постєнфірєр жандармерії Іван Штер, з причини переслїдованя старшиною. — Відєньска поліція арештувала в Генуї жиди з Ярослава, Юду Банди, коли наміряв вивезти до дому розпусти в Буєнос Айрєс в Бразилії три галицькі жидівочки. Всїх відставлено до Відня, де Банди всаджено до вязниці.

Наука, штука, література.

— **Вокальні утвори** гр. Льва Пінїньського, виконані в понедїлок на концертї в театрі скарбківськїм, подобались загально, тим більше, що інтерпретував їх славнозвєсний нам земляк, п. Мишуга. По одноразовім вислуханю пісєнь — бо такими суть утвори гр. Л. Пінїньського — годї нам їх оцінити докладно. Наші замїтки мусямо проте обмежити до рецензії на основі першого вражєня. Гр. Пінїньський скомпонував 6 пісєнь, дві («Сон» і «На гробї Потоцької») до слів Міцкевича, чотири до слів Гайного («Запитанє», «В зеркальних філях Рєну», «На крилах піснї» і «Зїйшов місяць»). Супровід всюди фортепянний. Композиція «Сон» видалась нам подуманою під вражєнем народного їмну польського «Z dumet rożogów». Ухо дослухує ся подібного ритму і мелодії. Чи се нарочно, чи невнарочно сталось — не хочемо судити. Пісня «Запитанє» відзначаєсь благородностию і ніжностию. Се кинений цьвіток, скромний, але пахучий, при тім яко «запитанє» безиретенсїональний. Композиція «В зеркальних філях Рєну» — се баркароля, з конєчности мелодийна, в ритмі шести євїтмок. Мелодія солодка; в першій і конєчній частї однакова з середуючою, більше рішучою, здраматизованою, відповідно мабуть до слів. Перша і послїдна часть піснї спокійнїйша, але чи за те не належало супроводови надати більше руху, хочби пасажами наслідуючими хвильованє зеркала Рєну? — питанє се лишасмо розваї автора. «На крилах піснї» має ориєнтальну прикраску і зрадженє пристрасть любовну. Композиція наскрізь удачна і супровід знаменитий. В виконаню п. Мишуги мелодія на половину перемішана з рєцитативом, хватала за душу, була на скрізь солодкою і як вже сказано — пристрастно. В композиції «Зїйшов місяць» ударила нас кінцева часть, де автор в кресченді їде з тонації в тонацію в гору. Послїдна пісня «На гробї Потоцької» видалась нам найглибше відчутною композицією. Є се — по нашій немїродатній думцї — пісня переплетена вокальною деклямацією. Тут вже доглянули ми дещо з «малюючою музики». По деклямації слїдує пісня, в котрій пробиває ся виразно туга, а фїнал відзначаєсь різким ритмом. — На слухача, що чув піснї Шубєрта, Мендельсона, Рубінштайна та Шумана, цілість композицій гр. Пінїньського робить вражєнє, що композитор взяв собі за взорєць до своїх утворів чи не головнє Шумана? Вибір був би добрий, навїть модерний. Замїтне і те, що звороти в тонаціях суть ориєнтальнї. Рівнож і улюблені закінченя на квінтї (у євївака) новїтні. Взагалї сказавши, композиції гр. Пінїньського видержать і острїйшу критику.

— **А. Носалєвич**, звєсний басїст з виступів на наших концертх, а теперїшний ученик відєньської музичної консерваторії, як доносить Slovenec, виступав оводї в Люблянї на концертї «Glashene Matice». Рецензент величає силу, чистоту і обєм єго голосу, яку концертант дав пізнати в басовій арії з Вердїєвого «Дон Карльоса», а відтак у двох піснях, одній рускій, другій роспійській.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
приймає замовленя і посередничить в закупнї:
Сьвітло церковне
впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кїл. лосо фабрика.
Вино
в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо продукції.
Зі складів висилає: К А В У по 5 кїл. послїдках почт. в цїні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко
ВИНО в 5 кїл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —
Иньші товари по умїрєних цїнах. 78-?

Спеціалїст обуви непромакаючої власного винайдєня!
ІВАН ЯРИМОВИЧ
СКЛАД і РУКОДІЛЬНЯ
обуви мужєскої, дамєскої і для дїтїй
у Львові, площа Бєрнардиньска число 10.
має чєсть повїдомити отсєм Вп. Публику, що вирабляє ОБУВЄ НЕПРОМАКАЮЧЄ власного винайдєня, з всякого рода шкїр, як: Обуве мужєске і дамєске, також чєботи з холявами трєвалї, надмірно легкї і по цїнах дуже приступнїх. — Також приймає до відновлєня і направи Кальєші і Плащї кавчуковї, вслїк гумовї прирядї як також зельюваня обуви кавчуком. — Вслїк замїспєві замочлєня виконує в можливю як найкоротшїм часї. — Дякуючи за дотеперїшнї ласкаві вгляди, і поручаючись на дальше, остаю з глєбоким поважанєм
Іван Яримович.
Спеціалїст до направи кальєшїв і плащїв кавчуковїх.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, ориєнтальна і перекладана. Програма в заголовку: сильнїйше увзгляднюванє артистичного викінченя навїть найбільш тенденційних творів, — артизм у змістї і формї.

Цїна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.
Видавєць: М. Заячківський, Львів, улица Зиблїкевича, число 34.

Галицький КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4¹/₂% на рік.